

RANNANPOJAT RAIKAA...

MÄNTLAHDEN KYLÄLEHTI, PAINOS 200 KPL, JULKAISEE MÄNTLAHDEN RANNANPOJAT RY

TAMMIKUU

Unhoittuu taas hetkeks' aika
joulupuun,
alku vasta tammikuun.
Sataa - elo raiteillensa matala.
On ankeata talven tuntu -
pois pakeni jo lumihuntu.

Linnut pienet joululyhteen
päälle
lentää - eivät kylvä eikä
kerää. Värisevät odottaessa
kesää. Pienet Luojan luomat -
iloa tuovat joskus kurkkaavat
ikkunasta - ihmislasta.

Huolta eivät kannan
maailmasta. Missä toinen
toistaan lyö. Turhaks' raukee
ihmistyö. Sodan, pomejansa
viskoo, toinen lähimmäistensä
raunioista esiin kiskoo.

Jospa linnun lailla siivet ois'
kaiken kaman keskeltä tahtois'
joskus lentää pois.

Laula lintu - laula että
kerran maailmassa olis' rauha.

Helmi

Runo on Mäntlahtelaisen Helmi Tolsan kirjoittama ja julkaistu
luultavasti 50 -luvulla paikallislehdessä

PUHEENJOHTAJALTA

Haminan kaupunki

Edellisen lehtemme ilmestymisen jälkeen vuosi on vaihtunut ja samalla asuinkuntamme. Nyt sitten totutteleminen tähän kaupunkiasumiseen, miettien sen mukanaan tuomia etuja/haittoja seuramme kannalta.

Toivola kunnostaessamme Vehkalahden kunta avusti meitä huomattavalla summalla. Nähtäväksi jää avustaako Haminan kaupunki talon ylläpidossa ja toiminnassa.

Kaikenlainen taloudellinen ja toiminnallinen apu on tervetullutta, ellei peräti seuramme pyörittämisen edellytys. Kiitokset kaikille kortensa kehoon kantaneille.

Kaupungin liikuntatoimi lahjoitti meille latuhöylän. Sillä on jo avattu latu Kylänlahdelle ja Rakila-Toivola alueelle avataan seuraavaksi. Tervetuloa

kaikki kynnelle kykenevät laduille kuntoilemaan ja kevättalven hangilta uusia ideoita Rannanpoikien toimintaan hankkimaan.

Rannanpojat Raikaa... -lehti on saanut paljon kiitosta lukijoilta. Useat heistä ovatkin ryhtyneet yhteistyöhön toimittajiemme kanssa. Elämäkerta muisteluista ja paikkakunnan historiaa ym. juttua on kiitettävästi kertynyt. Edelleen otamme kirjoituksia vastaan, joten tartuahan kynään, puhelimeen tai nettiin.

Toivon tämänkin lehden luovan lisää yhteishenkeä ja viihtyisyyttä tähän pieneen kyläämme (vai kutsummeko tätä nyt sitten kaupunginosaksi?).

Jouko Sahala

RAHOITUSTA KYLIEMME KEHITTÄMISHANKKEILLE

Marraskuussa pidettiin Toivolassa kyläiltä, jossa kehittämissyhdistys Sepra ry:n toiminnanjohtaja Marjo Lehtimäki ja hankeneuvoja Marja Sorvo kertoivat yhdistyksen toiminnasta ja LEADER+ -ohjelmasta sekä Sepra ry:n eri kylillä käynnistyneistä kehittämishankkeista. Sepra on yhdistys, jonka toiminta-alueeseen kuuluu kahdeksan kuntaa: Anjalankoski, Hamina, Kotkan maaseutualueet, Miehikkälä, Pyhtää, osa Ruotsinpyhtäätä, Vehkalahti ja Virolahti. Yhdistyksen tavoitteena on kotiseudun kehittäminen asukkaiden aktiivisuuden ja omatoimisen työn avulla.

LEADER+ -ohjelma on EU:n yhteisöaloiteohjelma, jonka avulla kehitetään maaseutua sen asukkaiden aloitteesta. LEADER+ rahoittaa paikallisia kehittämishankkeita ja Sepra ry:n yksi tehtävä on näiden hankerahoitusten organisointi.

Kyläillässä Sahalan Jouko kertoi Mäntlahden Rannanpoikien toiminnasta ja Toivolan korjauksesta, joka toteutettiin POMO-rahoituksen avulla talkootyönä. Paikalla olleet Rannanpoikien johtokunnan jäsenet ideoivat uusia kehittämishankkeita yhdessä Sepra ry:n väen kanssa. Seppälän Helge esitti ilmalämmön talteenottoa ja hyödyntämistä Toivolan lämmityksessä. Edullinen ilmalämpö mahdollistaisi peruslämmön pitämisen Toivolassa. Esille tuli myös Toivolan käytön monipuolistaminen. Taloa voitaisiin markkinoida häiden, syntymäpäivien ym. muiden juhlien sekä erilaisten kokouksien pitopaikkana. Tämä taas edellyttää keittiön varustetason lisäämistä hankkimalla lisää kaappeja ja astiasto. Näihin hankkeisiin olisi mahdollista hakea LEADER+-rahoitusta.

Tässä tuli mainituksi muutama esimerkki mahdollisista kehittämishankkeista. Jos teille lukijoille syntyi ideoita kuinka voisimme yhdessä kehittää kotiseutuamme, ottakaa rohkeasti yhteyttä johtokunnan jäseniin tai toimitukseemme. Olette myös tervetulleita Sepra ry:n toimistoon. Toimiston väki kertoo mielellään lisää Sepra ry:n toiminnasta ja LEADER+-ohjelmasta sekä sen tuomista mahdollisuuksista. Meidän yhteystietomme löytyvät tästä lehdestä ja Sepra ry:n toimiston osoite on Sibeliuskatu 38 ja puhelinnumero on 05-230 4515. Toimisto on avoinna arkisin klo 9.00-16.00.

Jäämme odottelemaan ideoitanne. Lehtemme toimitus seuraa mahdollisten hankkeiden kehittymistä ja kertoo niistä teille.

Mervi Värri

RANNANPOJAT RAIKAA...

Julkaisee..... Mäntlahden Rannanpojat Ry
Vastaava toimittaja..... Jouko Sahala puh **345 9787**
Kävelevä toimittaja..... Mervi Värri p. **044-3459848**
Sureva taittaja..... Ilkka Ahmavaara (NDO2000)
Kotisivut:..... www.saunalahti.fi/erakko/rannanpojat.html
Painopaikka..... **KOTKASET**
OY KOTKAN KIRJAPAINO AB

ILMESTYY
TARPEEN
MUKAAN

SEURAAVA
NUMERO
VIIMEISTÄÄN
KEVÄÄLLÄ
2003

EXTREMEHARRASTUS - AVANTOUINTI

Avantouinti on ihana hyinen harrastus, jolla väitetään olevan monta terveyttä edistävää vaikutusta. Tieteellinen näyttö tästä on vähäistä, mutta sitäkin löytyy, mm. Oulun yliopistossa on dosentti Pirjo Huttusen johdolla tutkittu säännöllisen avantouinnin vaikutuksia ihmiseen.

Kylmässä vedessä ihminen menettää lämpöä, koska lämpö siirtyy lämpimämmästä kylmempään. Sydämen, maksan ja munuaisten toiminta vaatii kuitenkin noin 37 asteen lämpötilaa, joten elimistö pyrkii kaikin keinoin pitämään sisäosien lämpötilan vakiona. Kylmässä elimistö vähentää lämmön menetystä supistamalla verisuonia ja lisää lämmön tuotantoa kiihdyttämällä aineenvaihduntaa.

Lämpötilan säätelyyn elimistö tarvitsee noradrenaliinia, dopamiinia ja serotoniinia. Selvityäkseen kylmän veden aiheuttamasta shokista elimistö joutuu lisäämään edellä mainittujen aineiden tuotantoa. Näillä aineilla on merkitys myös unen, muistin ja oppimisen säätelyssä sekä mielialan ja tunne-elämän muodostumisessa. Säännöllinen kylmässä vedessä käynti rentouttaa ja virkistää, kohottaa mielialaa ja itsentuntoa sekä parantaa keskittymiskykyä ja unen laatua.

Avannossa elimistöstä vapautuu myös kortisolia ja adrenaliinia lisäämään lämmöntuotantoa. Stressaantuneen ja kiireisen ihmisen elimistössä on liikaa adrenaliinia ja kylmässä vedessä uitaessa elimistö käyttää sen lämmöntuotantoon, jolloin ihminen rentoutuu. Kortisoli puolestaan lisää ihmisen kykyä sietää stressiä ja vähentää allergisia oireita.

Avantouinti tehostaa verenkiertoa ja kudosten aineenvaihduntaa säilyttäen ihon kimmoisuuden ja hidastaen vanhenemista. Aineenvaihdunnan kiihtyessä hapen kulutus lisääntyy ja elimistöön syntyy vapaita happiradikaaleja. Puolustautuakseen näitä vapaita radikaaleja vastaan elimistö lisää omien antioksidanttien tuotantoa. Tällöin oman antioksidatiivisen puolustusjärjestelmän toiminta paranee ja sairastuminen erilaisiin infektioihin vähenee. Ihminen karaistuu.

Talviuinti vapauttaa aivolisäkkeestä beetaendorfiinimistä hormonia. Se on morfiinin tapainen voimakkaasti kipua lievittävä yhdiste, joka saa aikaan mielihyvän tunteen. Mielihyvää lisää tunne itsensä voittamisesta, sillä talvipakkasella ajatus hyiseen veteen menosta ei ole kovin houkutteleva.

Avantouinti yhteisine saunomisineen on myönteinen sosiaalinen tapahtuma. Saunassa ei tapaa huonotuulista, väsynnyttä porukkaa vaan iloisia ja tyy-

tyväisiä ihmisiä. Tittleitä ei tarvita vaan jokainen on uimapuvussaan saman arvoinen. Se on myös edullinen harrastus, välineiksi riittävät uimapuku ja pyyhe. Kylmälle herkkiä alueita kuten päätä, ran-teita ja nilkkoja voi halutessa suojata pipolla, kä-sineillä ja sukilla. Avantouintikengät ehkäisevät liu-kastumista, mutta ilman niitäkin pärjää. Riittävä lämmin vaatetus on tarpeen uimisen jälkeen.

Kaikille avantouinti ei sovi. Sydänsairaiden on syytä neuvotella lääkärin kanssa ennen avantouinnin aloittamista. Sairaana, alkoholia nauttineena tai krapulassa ei avantoon pidä mennä.

Itse olen harrastanut avantouintia jo usean vuoden ajan enemmän tai vähemmän säännöllisesti. Viime talvena ja keväänä kävin kahdesti viikossa uimassa Merkjärvellä Haminan seurakunnan leirikeskuksessa Markkulassa. Kevät sujui hyvin, mieli oli rauhallinen eikä ollut turhia huolia. Tätä mietiskelin syksyllä, kun työasiat alkoivat painaa. Lokakuusta lähtien olen taas käynyt Klamilan tai Markkulan avannossa hukuttamassa huoliani huurteiseen veteen.

Jäiseen veteen meno tuntuu aina yhtä kamalalta, henki salpautuu ja sydän hakkaa. Nopeita uintivetoja, kunnes kädetkin ovat niin kohmeessa, etteivät sormet kunnolla liiku. Ainoana ajatuksena on hengissä selviytyminen. Sitten ylös vedestä ja saunaan nauttimaan ihanasta hyvän olon tunteesta. Löylyä ei hetkeen pidä heittää, jotta keho lämpenee hitaasti ja nautinto on täydellinen. Avannossa voi käydä kerran tai useita kertoja peräkkäin. Käyntien lukumäärällä ei ole merkitystä, kannattaa kuunnella omaa kehoa ja tehdä niin kuin hyvältä tuntuu.

Mervi Värri

AVANTOUINTIA VOI KÄYDÄ Kokeilemassa
KLAMILAN KALASATAMASSA:

MA, KE KLO 13-18.30 JA PE KLO 15-19.30

SAUNA ON LÄMMIN JA LYSTI MAKSAA 3 EUROA.

KOIVULUODON KALASTAJAT

Tämä on vähemmän vakavamielinen tarina mäntlahtelaisten miesten talvikalastuksesta 40-vuotta sitten. Kertojana on poikkeuksellisesti paikallinen asukas, harmaahylje:

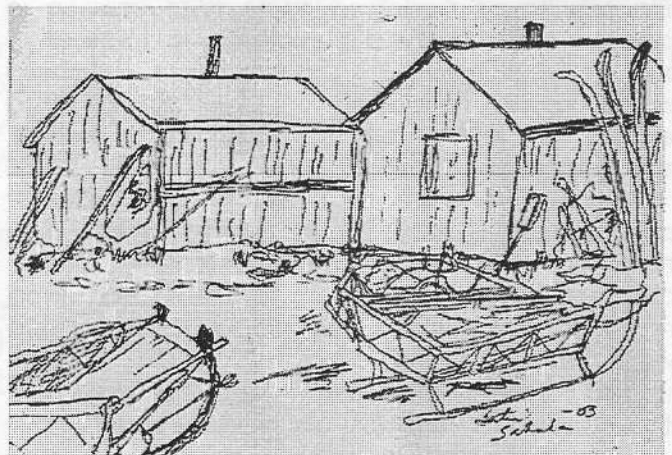
" Olen Koivuluodon miesten hyvä kalakaveri. Ovat rauhan miehiä Mäntlahden miehet nykyään, toista kun Tammion Lautalat ja Suomalaiset, jotka tuliluikuillaan aina sohottavat. Antavat äijät omineen mieluusti uiskennella. Hyvin ovat sopuisia, joten kavereilta en kaloja varasta enkä verkkoja vie. Muilta otan , Korjuksia, Lommeja, Suomalaisia, Lautaloita kiusallani kusetan.

Muurmanin Niilon verkkoavannolla noottivuoden kevätyillä tapasin. Uittolapiolla hailiverkkoa jään alle uitti, lapio syvyykseen hiljaa leijaili. Sukelsin äkinäisenä sitä katsomaan ja pohjaa kohti ohjaamaan. Jäi siinä räpylä kiinni narulenkkiin ja ukko hätäpäissään jäälle hylkeen tempaisi. Siinä Hylje ja Niilo silmätyksin, ens katseesta yhtä urosta. Antoi Niilo kaverilleen sokerin ja syvyyteen takaisin jutteli. Monet kerrat sitten avannolla tavattiin ja yhdessä maailmaa parannettiin.

Vaan kiva on Niilolla Koivuluodossa kaverikin: Mäkelän Aulis 'Aake', tuo kylän uskottumies oivanlainen. Kaikki on hällä aina hyvin, ei kiirettä, ei huolta. Kalaputkassa iltaa istuvat , sianläskiä ja hailia pannulla paistavat. On äijillä yhteinen yritys, kalaputka, omaveisteinen yksiö. Onneksi on rantakalliolla kämppää ja kavereita, muitakin tuttuja tarinaniskijöitä. Hailia verkoista päivät päästävät ja illalla Philipsistä seuraavaa säätä jännittävät. Kovassa on leipä kaksikolla, kaikilla, mut tärkeintä on vapaus, olla oma itsensä herra. Näin Niilo ja Auliskin tuumaavat ja joskus norrin kämpässä terveydekseen ottavat. Suotakoon kun terveydeksi, ihan vain lämmikkeeksi. - Taas hohkaa kamina punaisena. Iloinen on Aakekin, kun tulista Annikkiaan aattelee. Kuuluu radiosta Malmstenia, kuuluu Otsia. Niilo muistoissaan huokaa, kun armeijakaveriaan Molli-Joria muistaa. Muistaa Otsista Räävelin, muistaa Elnan, muistaa vanhat taivaalliset kalakaverit. On ilta taas ehtoossa, oottaa uusi aamu . Kai huomenna Talsin Pekka Klamilaan taas haililastin noutaa, onhan tilipäivä lauantai.

Kiva on hylkeen avannolta illalla Koivuluodon kalamajoja tiirailta, loistavat ikkunat tähtien lailla. Hyvä on tuulivarjon suojassa levähtää ja hailia äijien verkkoon hätistää. On tullut töällä tutuksi hylkeelle uittolapiot, hiekkapussit, Mäntlahden kalastajat kotoiset. Jo vieraalta olo tuntuu, kun Somerin suuntaan pitemmälle sukeltaa. Äksyt on siellä naapurin hylkeet, kaalille kaikki tuoksahtaa. Vaan ilmassa taas on kevättä, kuutit terveinä ja pian vedessä. "

Risto Muurman

Vielä 1960-luvun alussa talvet olivat kylmiä ja Suomenlahti jäättyi säännöllisesti lähes tämän talven tapaan. Silloinen Neuvostoliitto salli talvikalastuksen aloittamisen vuokraamallaan Huovarin vesialueella. Kalastajat lähtivätkin "pohjoisen kultakuumeen" tapaan liikkeelle. Myös Mäntlahden miehet, virolahtelaisten joukossa, valloittivat omia apaja-alueita. Yhdeksi tukikohta-alueeksi muodostui myös Suomen puolella oleva Koivuluodon vesialue. Viikot asuttiin kalaputkissa ja tehtiin kalatöitä. Pistäydyttiin viikonloppuisin pikaisesti kotona ja palattiin taas takaisin apajille. Työ oli kovaa ja olosuhteet vaativat. Jopa niin ankarat, että kalastajat trakto-reineen ja verkkoineen jouduttiin pelastamaan Utin helikopterilla irtautuneelta jäälautalta takaisin koti-Suomeen.

Pyötsaaren historiaa

Koonnut Lasse Malmi ja Mervi Värri

Pyötsaarella on sijaintinsa vuoksi ollut tärkeä asema Ruotsi-Suomessa. Saaren historiasta kerrotaan monta tarinaa, joiden todenperäisyyttä ei historian kirjoista varmuudella voida osoittaa.

Kaakkois-Suomi liitettiin Ruotsiin 1200-luvun lopulla. Ruotsin kuningas rakennutti valtansa vahvistukseksi Viipurin linnan v. 1293. Turvatakseen valloittamia alueita sekä liikennöinnin Viipurin linnaan, kuningas pyrki asuttamaan Virolahden ja Vehkalahden rannikot.

Näihin aikoihin perustettiin merkkitulitutka varoittamaan asutusta lähestyvistä vihollisista. Pyötsaari, Bötsö, Bötesö s.o. Vartiovuoren saari oli sijaintinsa ja korkean Tontinvuoren ansiosta keskeisellä paikalla tätä tiedonsiirtoketjua ja saaren asukkaille lankesi tähytysvelvollisuus.

Pyötsaarta on asutettu ainakin 1300-luvulta lähtien. Saaren maat olivat rälssiä, joista ei tarvinnut maksaa veroa. Sen asukkaat eivät kuitenkaan omistaneet tilojaan vaan olivat vuokratilajilijöitä eli lampuoteja. Vaikka heitä ei asiakirjoissa ole merkitty Pyötsaaren omistajiksi, heillä oli veronkantoon oikeus omistamiinsa ppynti- ja apajapaikkoihin. Heidän saariomistuksensa ulottuivat laajalle; Pieni tytärsaari, Someri, Vasikkasaari Koivistolla, Aarholma, Vepsu, Pulterin saaret ja iso joukko lähisaaria. Pyötsaaren tilan varsinaisiksi omistajiksi vanhat asiakirjat mainitsevat mahtavia aatelissukuja kuten *Deken, Ram, Porvoon Jakkarilan-suku, Svanfelt ja Greutz*.

Tiedot Pyötsaaren varhaisista asukkaista ovat vähäisiä. 1300-luvulta lähtien saarta asuttaneet lampuodit käyttivät sukunimeä Huggut. Sama nimi esiintyy myös Pernajassa asuneen v. 1356 rälssi-oikeudet saaneen suvun nimenä.

Vasta 1600-luvulta löytyy asiakirjoista enemmän tietoa. Vuonna 1624 Pyötsaareen asettui Lauri Pertinpojan perhekunta, jonka perilliset pitivät itseään aatelisina ja käyttivät nimeä *Huggut* tai *Hug Uth* (suom. "Iskee ulos", hyökkää). Vuonna 1679 Yrjö Jaakonpoika, Lauri Pertinpojan jälkeläinen toisessa polvessa, selitti Vehkalahden käräjillä etuuksiaan "Vepsun tarinalla". Tarinan mukaan pyötsaarelaisten vanhat oikeudet olivat palkkio Huggutien esi-isän 1350-luvulla tekemästä uroteosta.

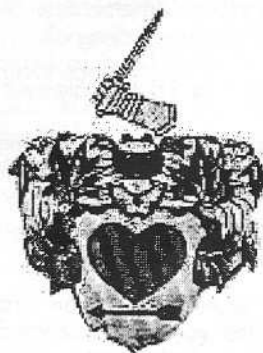
Pilhjärten omistukseen saari tuli 1700-luvulla. Pyötsaaren viimeinen Huggut Matti Matinpoika menehtyi v. 1741-43 sodan aikana. Hänen tyttärensä Anna oli naimisissa husulalaisen Tepposen knaappisukuun kuuluneen Matti Sigfridinpoika Pilhjärten kanssa. He ostivat Pyötsaaren vuonna 1771 ja muuttivat sinne asumaan. He kotiutuivat saarelle niin hyvin, että eräät suvun jäsenet yrittivät 1800-luvulla ottaa vanhan Huggut-nimen käyttöön. Olivathan he esi-äitinsä puolelta Huggutien sukua. Vuosikymmenien kuluessa saari on leimautunut Pilhjärten saareksi ja yhdeksi knaappiomistuksessa olleeksi tilaksi.

Björn Pietarinpoika
Dekenin sinetti

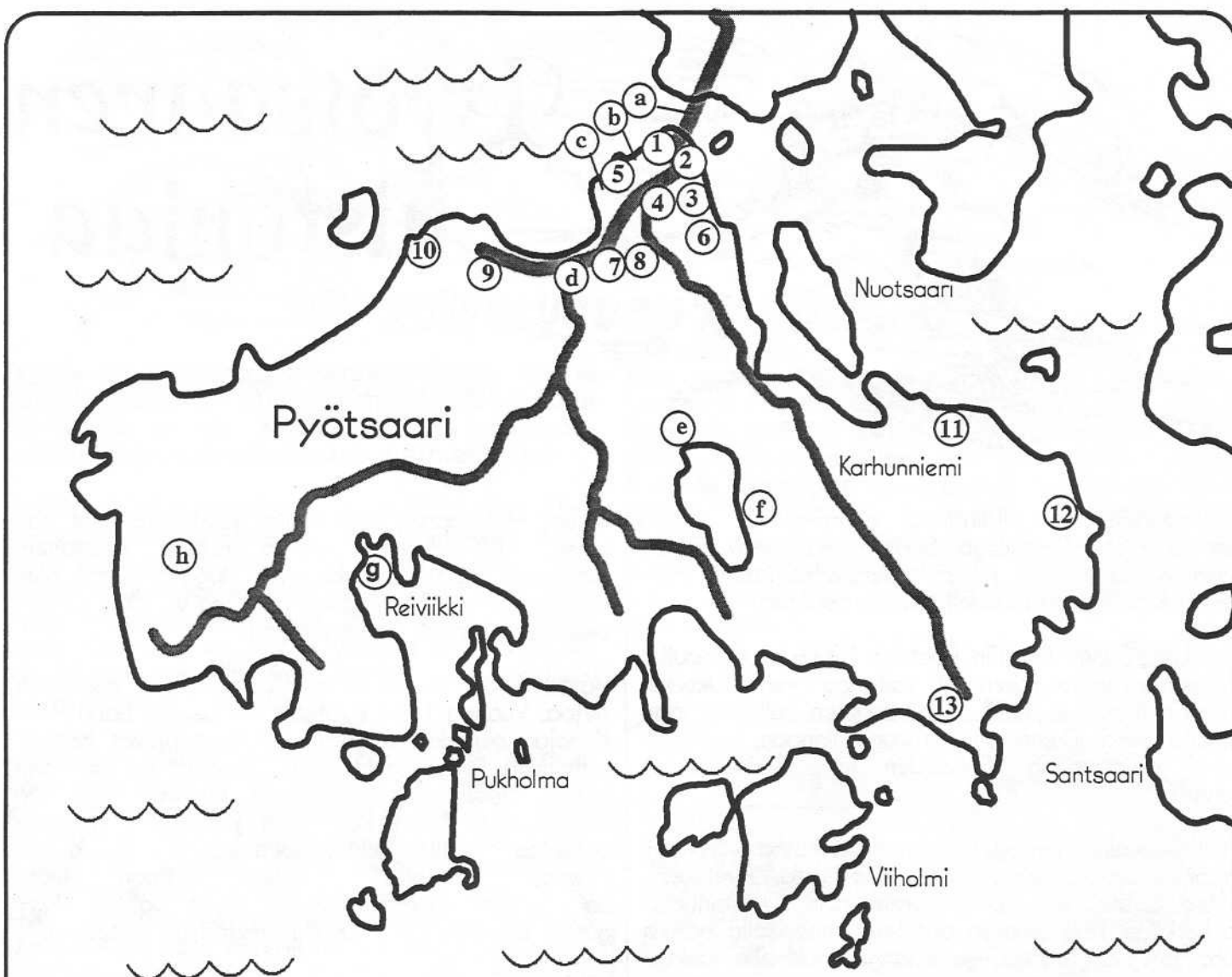
Henrik Matinpoika Huggutin
(Pernajan Hugguteja) sinetti.

Pilhjerta - Tepponen
knaappisuvun vaakuna

Pilhjertan
puumerkki

PYÖTSAAREN ASUKKAAT 2003:

- 1) Pihljerta Merja 2) Nurmela 3) Kotoluoto Aimo
 4) Kotoluoto Torsti 5) Pihljerta Heikki 6) Byckling
 7) Gustafsson 8) Pihljerta Jouni 9) Peltola 10) Pohjola
 11) Lommi 12) Raussi 13) Kautto

INFRASTRUKTUURIA PYÖTSAAREEN

Helmi Pihljerta kertoi meille tarinan siitä kuinka päädyttiin rakentamaan silta Pyötsaareen.

Ellettiin 1940-luvun loppupuolta ja Toivolassa oli tanssit. Pyötsaarelaiset nuoret lähtivät joukolla tanssimaan. He ylittivät veneillä Kivisalmen ja jättivät veneet tuttuun paikkaan Kiven alustaan jatkaen matkaa polkua pitkin Mäntlahteen. Siihen aikaan ei Pyötsaareen kulkenut tietä ainoastaan kärrypolku. Illalla nousi myrsky ja suurin osa nuorista jäi yöksi Lauri ja Lempi Joensuun taloon ainoastaan Pihljertan Helmi ja Tauno palasivat veneellään kotiin.

Aamulla, kun saaren väkeä lähti lypsylle, he huomasivat, että nuoret eivät olleet tulleet yöllä kotiin ainoastaan Pihljertan Helmi ja Tauno olivat kotona. Saarelaiset oli kauhuissaan, sillä he luulivat, että kaikki muut nuoret olivat hukkuneet myrskyssä. Päivän valjetessa nuoret saapuivat kotiin ja asian oikea laita selvisi ja helpotus oli suuri.

Tapahtuman jälkeen alettiin suunnitella sillan rakentamista Pyötsaareen. Jalan kuljettava silta valmistui talkootyönä vuonna 1950. Seuraavana vuonna saatiin Pyötsaareen sähköt. Autolla Pyötsaareen pääsi ajamaan vasta vuonna 1955, kun uusi tie ja Kivisalmen silta valmistuivat kunnan hätäaputyönä.

KULTTUURIHISTORIALLISET PAIKAT PYÖTSAARESSA

a) Kivisalmen silta

Kyläläiset aloittivat mantereen ja Pyötsaaren välisen sillan teon talkoovoimin vuonna 1950. Lopullinen silta valmistui vuonna 1955 kunnan hätäaputyönä.

Lähde: Perimätieto

b) Vanha varvinpaikka, Salmenniemi

Muistitiedon mukaan Pyötsaareessa on rakennettu yksi purjelaiva, kaksimastoinen kaljaasi Kullervo. Se rakennettiin Jooseppi Kelkan valvomana omistajien laskuun v. 1912 ja se rekisteröitiin 61 rekisteritonille. Omistajiksi merkittiin laivuri Vihtori Malmi Pyötsaaresta, Kristian Sipari Kuorsalosta, luotsit Taavi, Aleksanteri ja Anton Sipari Kuorsalosta sekä talonpoika Matti Niemelä Kuorsalosta. Kullervo oli erittäin hyvä purjehtija "pit-

vinnissäkin" eli vastatulessa. Laivaa kuljetti 10 purjetta: Ahteri- eli perämastossa oli isoseili ja sen topseili, etumastossa keulaseili eli vokka ja topseili, mastojen välissä välitaakiseili, taakvokka sekä keulassa kolme lyyveria ja näiden yläpuolella kauniin sään jaakar. Tämä kaljaasi kynti merta yli 20 vuotta, aluksi vain Suomenlahdella kuljettamalla halkoja Tallinnaan ja Pietariin sekä kiviä Kronstadtiin rakennettavaan kuivatelakkaan. Suurimmat kivet olivat 3-4 metriä.

Lähde: Vehkalahden pitäjänkirja 2

c) Piikkikalaöljytehdas, "Putitehdas"

Pyötsaaressa oli kaksi piikkikalaöljytehdasta. Laivuri Väinö Malmi ja Viljam Pihljerta rakensivat oman tehtaansa vuonna 1932. Keittämö osti vuosittain 100 000 - 150 000 kiloa piikkikalaa. Einar Pihjertalla oli oma tehdas vuodesta 1945. Molemmat tehtaot olivat toiminnassa 1950-luvulle asti.

Piikkikalaa (Piiksua) pyydettiin nuotalla tai haavilla salmi- ja lahtivesistä myöhäissyksyn aikaan. Kalat parveilivat syvemmissä rantavesissä esim. Suuren Mustan rannat olivat hyviä piikkikalapaikkoja.

Tyynellä ilmalla, illan pimetessä, lähtivät piikkikalanpyytäjät kalastamaan. Veneen perässä olevaan tuulaskouriin asetetut tervapiilkkeet sytettiin palamaan. Tulen alle kerääntynyt piikkikalaparvi ohjattiin lähelle rantaa ja soutaja piti venettä huopaamalla hiljaisessa liikkeessä pyyntimiehen nostaessa tiheällä haavilla piikkikaloja veneeseen. Hän saattoi saada lyhyessä ajassa nostetuksi jopa 700 kg kalaa.

Piikkikalasaalis keitettiin vedessä suurissa sauna- tai rantapadoissa. Keittämisen jälkeen seoksesta eroteltiin neste ja kiinteä aines puristimen avulla eri astioihin. Altaissa rasva nousi pintaa ja se voitiin kuoria talteen. Jäljelle jäänyt neste heitettiin takaisin mereen. Kiinteä aines eli Puti kuivattiin peltien päällä uunissa, jauhettiin käsin pulikoilla hienoksi, säkitettiin ja myytiin kanojen rehuksi tai lannoitteeksi. Öljykeittämössä saatiin 100 kg:n piikkikalaerästä 7 kg puhdasta kalarasvaa ja 19 kg kuivaa kalajauhoa.

Piikkikalaöljyä käytettiin maalin perusaineena. Väriainesta lisäämällä tehtiin kestävää, mutta pahanhajuista maalia.

Lähde: Vehkalahden pitäjänkirja I ja Perimätieto

d) Kalasavustamot

Viljam Pihljertan omistama kalasavustamo, jossa savustettiin pääasiassa paikallisten kalastajien pyytämää hailia vielä 1940-luvun alkupuolella. Kalojen puikottamiseen ja savustamiseen käytettiin vierastyövoimaa.

Lähde: Perimätieto

e) Varhainen asuinpaikka rannalla Tontinlahden pohjoispäässä

Paikalla on perimätiedon mukaan sijainnut kylän ensimmäinen talo.

Lähde: Vehkalahden pitäjänhistoria II

f) Tontinvuori - Vartiovuori

Pyötsaaren korkealta Tontinvuorelta näkyy kauas yli Suomenlahden. Vuoren huipulla poltettiin luultavasti jo 1300-luvun alkupuolella tulia varoittamaan vihollisen hyökkäyksestä. Vielä suuren Pohjan sodan (1700-1721) aikaan isännät saivat sakkoja, jos eivät huolehtineet vartiovuorostaan Tontinvuorella.

Kun tieto odotettavissa olevasta vihollisen hyökkäyksestä tuli, aloittivat miehet vartiointin Tontinvuorella. Vartiomies tähyili merta. Jos Kuorsalossa tai Tammiassa syttyi merkkituli, sytytti hän kalliolle kootun kokon palamaan. Merkkituli näkyi Vilniemelle ja Hilloon, jossa myös sytytettiin kokot. Näin varoitus vihollisen lähestymisestä eteni paikasta toiseen. Vilniemen Kokkovuoren (Kakkuvuoren) kautta sanoma levisi Pampyöliin, Salmenkylään ja muualle Vehkalahdelle. Hillostä varoitettiin Kuutsalaa ja edelleen Kyminkartanon kruunutilaa.

Lähde: Vehkaleipää

g) Reiviikki - suojasatama

h) Kivenlouhintapaikka Saukkovuorella

Pyötsaaressa ollut parikin kivenlouhintapaikkaa, joista louhittiin kiviä mm. Pietariin vietäväksi. Kiviä louhittiin aikana, jolloin louhijoilla ei vielä ollut käytössä poria vaan kiviin hakattiin kaukalot, jotka täytettiin vedellä ja kova pakkanen halkaisi kivet. Ostajat hakivat kivet laivoillaan.

Lähde: Perimätieto

Vepsu ja Pulterit (Kartan ulkopuolella.)

Perimätiedon mukaan pyötsaarelainen Huggut oli uinut jonkun sodan aikana 1350-luvulla Harvajanniemestä Vepsun saaren edustalle ankkuroidun venäläisen laivaston luo sahatakseen poikki vitsatouvit, joilla laivat oli kiinnitetty Vepsun rantaa. Sotaväki laivoista oli noussut maihin, ainoastaan vahdit oli jätetty laivoihin. Pyötsaarelainen onnistui irrottamaan laivojen touvit ja myrsky vei ne mukanaan.

Tästä uroteostaan Pyötsaarelainen sai aatelisarvon sekä suuren joukon maita lahjaksi Ruotsin kuninkaalta mm. Vepsun saaren, muita läheisempiä saaria sekä saariston aina Kronstadtia ja Ruotsinsalmea myöten ja Palmusen kartanon Virosta.

Lähde: Vehkaleipää ja Vepsun tarina (Eeva Mäkelä-Henrikkson)

HELMI PIHLHJERTA MUISTELEE (OSA 1/2):

EVAKKOMATKA SEISKARISTA TURUN SAARISTOON MERIMASKUUN

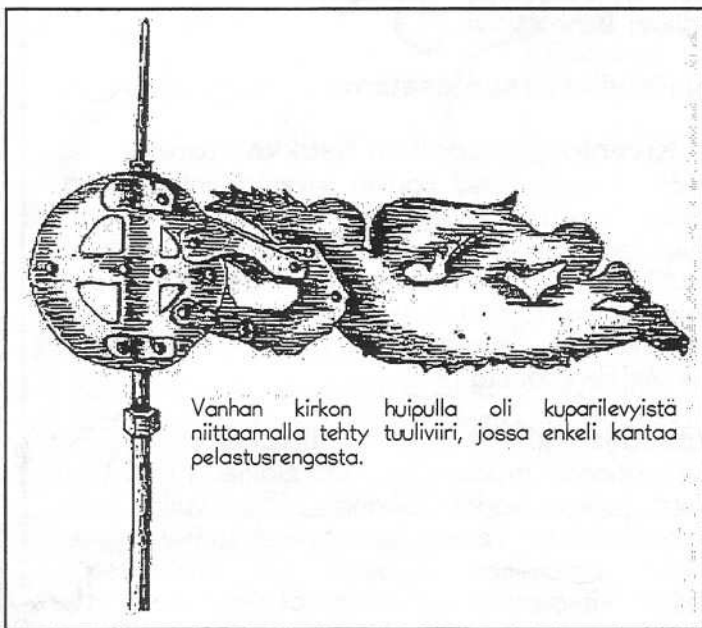

SEISKARIN VAAKUNA

Seiskarin saari oli 4 km pitkä ja 2 km leveä ja tasainen kuin pannukakku. Itäranta oli kaunista hiekkarantaa. Länsirannalla oli kylä, ranta oli matalaa ja kivikkoinen. Kareja, luotoja vieri vieressä, maihin pääsi vain pikkuveneillä. Koivistolle oli matkaa 35 km, Inkerinmaan Soikkolan kylään 22 km. Asukkaita oli 700 - 800 henkeä. Pääelinkeino oli kalastus ja merenkulku. Kesäisin oli turismia, talvisin vielä hylkeenpyyntiä.

Saarella oli 2 kirkkoa, uusi ja vanha. Vanha kirkko oli museo-kirkko, joka rakennettiin 1767 v. Viipurin hiippakunnan kolehtirahoilla. Kansakoulu valmistui 1891 v. ja samana syksynä opinaho otti vastaan ensimmäiset oppilaat. Minun aikana koulu oli 6 -luokkainen ja mikä erikoista, meillä oli jo silloin kouluruokailu. Teräsrakenteinen majakka, Englannista tuotu, ohjasi merenkulkua. Saarella oli myös posti ja tietysti Osuuskauppa. Kesäisin oli avoinna ravintola, joka antoi työtä saaren tytöille ja ruoan kesävieraille. Vieraat oli majoitettu yksityiskoteihin. Kesävieraita oli paljon, melkein yhtä paljon kuin asukkaita. Vieraille tarjottiin taloista vain aamukahvi. Äiti keitti vielä kahvinporoista itselleen tätä kallista nautintoainetta sikurilla höystäen. En malta olla siteeraamatta erään kesävieraan, maisteri Kai Kivijärven kirjettä Helsingistä:

"Lähdin etsimään luontoa, sen löysin. / Lähdin etsimään rauhaa, sen löysin. / Lähdin etsimään rakkaita, suoria ja luonnollisia ihmisiä, / ne löysin. Mistäkö? Seiskarista".

Vanhan kirkon huipulla oli kuparilevyistä niittaamalla tehty tuuliviiri, jossa enkeli kantaa pelastusrengasta.

Seiskari oli siis pieni, omavarainen kunta. Nyt tämän esittelyn jälkeen menen muistoihin, jotka tuovat vieläkin kyyneleeseen silmäkulmaan. Venäläiset miehittivät Seiskarin 30. päivänä marraskuuta 1939. Seiskarilaiset evakuoitiin 11. päivänä lokakuuta 1939. Aamuyöstä tuli tieto, että evakuoiminen alkaa. Tätä tietoa osattiin jo odottaa. Meilläkin oli kaikki pakattu ja huonekaluihin nimet kirjoitettu.

Isällä oli pyynti meressä ja hän sai pietarinkalansaa-liin, verkot räivistettiin ja hailit suolattiin tynnyreihin perkaamatta. Äiti ja isä joutuivat rahtaamaan tavaroita proomuun, joka oli redillä pohjoispäässä Suursaari-laivan vieressä.

Äiti laittoi evästä reppuun ja laittoi matkaan minut ja 3-vuotiaan sisareni ja vielä kirjeen papille annettavaksi, sillä pappi johti evakuoimista kirkonkirjojen mukaan.

Oli se säälittävä näky, kun väki kulki metsäistä Majakkatietä pohjoisrantaan kohden. Mitä he mahtoivat ajatella, kun olivat matkalla tuntemattomaan. Onneksi oli kaunis ilma. Kun saavuimme saaren pohjoispäähän Majakkarantaan, siellä noin 1,5 kilometrin päässä redillä oli Suursaari-laiva ja iso

proomu tavaroita varten. Se laivaan pääsy oli vähän hankalaa, kun ei ollut siltää. Aallonmurtajan kupeessa olivat pienet moottoriveneet, jotka lastattiin ja vietiin Suursaari-laivaan.

Koirat olivat meitä saattamassa aallonmurtajalle. Istuivat kylkikyljessä kuin pääskysset ennen syysmuuttoa. Ja koirat itkivät. Aallonmurtaja oli tehty ampukivistä hätäaputyönä.

No niin, nyt mentiin kohti Suursaari-laivaa, laivan kyljessä oli narutikkaat ja siitä vaan kiipeämään laivaan. Kävi se minulta. Olen usein ajatellut, miten se kaikki onnistui ja miten sain sisareni laivaan. Miina-täti, äidin sisko, otti laivalla sisareni hoiviinsa.

Lopulta ei sitä hoppua ollutkaan, sillä olimme päivän ja yön laivalla. Vasta seuraavana aamuna nostettiin ankkurit ja matka jatkui, päämääränä Kotka. Vanhempani tulivat omalla moottoriveneellä myöhemmin Kotkaan.

Laivasta meidät vietiin autoilla Kymin Kurittulan kylään seurantalolle Louhelaan. Louhelaan oli tuotu olkkupöjät, jotka levitettiin ettei tarvinnut paljaalla lattialla nukkua. Kurittulassa vietimme koko sotatalven. Kiitos vieläkin kyläläisille, jotka antoivat saunansa käyttöömme ja kamarinsa synnyttäneille ja synnyttävälle äideille.

Maaliskuussa tuli leirille tulirokkoepidemia. Meitä joutui 6 tyttöä tai lasta Kymin kulkutautisairaalaan. Jouduimme olemaan sairaalassa ainakin 6 viikkoa. Tällä välin vanhempani evakuoitiin Varsinais-Suomeen Merimaskuun. Kun karanteeni-aikamme loppui sairaalassa, pääsimme mekin jatkamaan matkaa Varsinais-Suomeen, Turun saaristoon, Merimaskuun. Se matka oli voimia kysyvä pitkään sairastaneille lapsille.

Osastonhoitaja antoi meille vähän evästä ja litteran Turkuun. Meidät vietiin aamulla hevosella Kymin asemalle ja siitä junalla Kouvolaan asemalle. Kouvolaan olimme useita tunteja. Kyhjötimme aseman seinustalla ennenkuin pääsimme jatkamaan matkaa. En muista koko junamatkan mitään. Paljon oli sotilaita ja sotilasreppuja, tuskin kaikki mahtuivat edes kahdella jalalla seisomaan.

Muistini palautuu taas, kun olimme Turussa. Littera loppui Turkuun ja matkaa oli jäljellä eikä kellään markan linkkiä. Kaksi tyttöä meni Kustaviin ja me neljä Merimaskuun. Minä olin 14-vuotias, Marja ja Elna 10 vuotta ja Raili 5 vuotta. Oli kaunis, lämmin toukokuun päivä. Kyllä se oli outo näky varmaan, kun neljä laihaa, kalvakkaa lasta karvihatut päissä ja huopikkaat jalassa seisoivat ihmettelemässä Turun aseman edustalla. Asemavirkailija kiinnitti huomion meihin ja tuli kyselemään, mistä tulemme ja mihin olemme menossa. Virkailija vei meidät asemahalliin, sanoi vielä: "Olkaa tässä, minä haen teidät ja vien Naantaliiin menevään junaan ja näin myös tapahtui. Evääksi hän vielä sanoi: "Teitä ollaan vastassa".

Niin saavuimme Naantaliiin asemalle. Turun asemavirkailija oli pettänyt meidät - ei ollut kukaan vastassa. Pettymys oli suuri, meillä oli nälkä ja väsytti. Pyörimme siinä aseman lähettyvillä ja huomasimme tienviitan, jossa luki: Rymättylä, Merimasku. Niin läksimme tallustamaan kohti päämääräämme. Kyllä se matka joutuu hitaastikin. Viimein olimme maantielossilla, se lossi on Luonnonmaan ja Merimaskun välillä. Sitä siinä ihmeteltiin, miten tie voi yht'äkkiä loppua. Eihän me saaren lapset oltu nähty autoja eikä junia, maantielossista puhumattakaan..

Eräs nuorimies souti veneellä meidät yli Merimaskun puolelle ja taas me tallattiin eteenpäin toivonkipinä mielessä. Tulimme Rymättylän ja Merimaskun tienhaaraan, edessämme oli pieni punainen mökki ja taas me neuvoo kyselemään. Ja mikä yllätys meitä kohtasi, pihalla oli puusaavi nurinpäin ja pohjassa luki: Taneli Rytkölä. Taneli oli Marjan isä. Ketään ei

ollut kotona, mutta pian Marjan isä ja äiti tulivat. Marja ja Raili jäivät tähän, Railin vanhemmat asuivat lähellä Rymättylän puolella, mutta minun ja Elnan oli jatkettava matkaa.

Marjan äiti neuvoi: "Menkää nyt niin pitkälle kun tulee koulu vastaan. Opettaja on siirtolaisten majoittaja, hän osaa neuvoa eteenpäin." Kun saavuimme koululle ja pääsimme keittiön oven suuhun, niin opettajan rouva kauhistui ja alkoi huutaa: "Meillä ei oteta evakkoja vastaan illalla". Minä kävin istumaan oven suuhun ja itkin, en jaks enää. Tuli se opettajakin sisälle, rauhoitteli rouvaa niin kuin meitäkin. Mutta ajatelkaa, opettaja, kouluja käynyt, laittoi meidät vielä kävelemään 3 kilometriä.

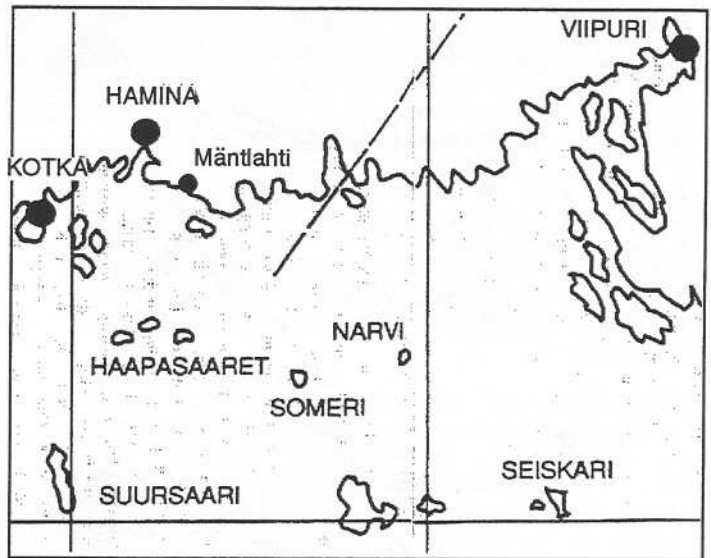
Vanhempani oli majoitettu Killaisten maatilalle. Ihmettelen vieläkin, miksei opettaja soittanut Killaisiin, olihan Merimaskussa joka talossa puhelin. Killaisten tienhaarassa erosin Elnasta. Elna meni Askaisiin.

Lopun matkan tallasin yksin, matkaa oli vielä jäljellä. Poikkesin Tanskilan tilalle neuvoa taas kerran kysymään. Tanskilan emäntä saattoi minut oikopolkua myöten Pohjalaisten tilalle. Pohjalaisista ei ollut enää matkaa kuin puoli kilometriä metsätietä pitkin Killaisiin. Ilta oli jo hämärtynyt, isä oli sattumalta ulkona, tuli minua vastaan. Kun pääsin turvalliseen syliin, niin pyöräyin.

Tällainen oli minun evakkomatani Seiskarista Turun saaristoon Merimaskuun. Ujona, pelokkaana, nuoremista huolta pitäen - mutta perille pääsimme.

Tästä evakkoreisusta minun aikuistumiseni alkoi. Eihän Merimaskussa paljon sodasta tiedetty, se oli niin kaukana. Joskus pommikoneet kävivät, että jylinä kuului.

Helmi Pihlhjerta

MIKÄ IHMEEN ALIUPSEERIKYLÄ

Monikin kylämme uusi asukas¹ on joutunut tuon kysymyksen esittämään kuunnellessaan aiempien kyläläisten selvityksiä. Joku toinen on yhtä hämmästyneenä saattanut kysyä: "Mikä ihmeen upseerikylä..." Nuo molemmat nimethän ovat säilyneet täkäläisessä paikannimistössä.

Kyseisten nimitysten historia juontaa yli kuudenkymmen vuoden takaisin asioihin. Talvisodan jälkeen pidettiin maamme turvallisuustilannetta siinä määrin uhkaavana, että rauhanajan puolustusvoimia päätettiin vahvistaa. Palvelusaikojen pidentämisellä saatiin vahvuudet nousemaan ja pystyttiin perustamaan lisää joukkoja, joita sitten ryhmitettiin itärajamme ja erityisesti Kaakkois-Suomen turvaksi.

Talvisodan aikainen 4. Divisioona muttui kesällä 1940 4. Prikaatiksi. Se oli aluksi ryhmitettyneenä Virojoen, Säkjärven, Ravijoen, Klamilan alueelle mutta eräiden tarkistusten jälkeen tärkeimmiksi "varuskunniksi" muodostuivat Hamina, Mäntlahti ja Ravijoen Puntti. Mäntlahdessa oli pääosa pataljoonaa ja ainakin ajoittain mm. aliupseerikurssi.

Varusmiesten parakkeja lienee ollut ainakin Reiviikin ympäristillä. Henkilökunnan asuinalueeksi alettiin Hovin länsipuoliselle ranta-alueelle rakentaa lähes parakkityylisiä taloja. Sen ajan hierarkkisen tyylin mukaan alkupäähän tuli suurempia asuntoja, neljä huonetta ja keittiö, "Upseerikylä", ja lännemmäs kahden huoneen ja keittiön asuntoja eli "Aliupseerikylä".

Asuinalue valmistui kesäkuun alussa ja sinne alkoi muuttaa perheitä, mutta miehet joutuivatkin lähtemään runsaan viikon kuttua. Edessä oli Jatkosota...

Sodan jälkeen Mäntlahdessa asui Haminan varuskunnassa palvelleen henkilökunnan perheitä. Koppi-auto kujetti aamulla miehiä töihin ja poikkeuksellisin kelloin aikoina täältä pääsi pyörälläkin. Omia autojahan silloin olivain harvalla.

Tulin itse Mäntlahden varuskunta-alueelle kesäasukkaaksi kesällä 1959. Silloinkin täällä oli vielä joitakin vakinaisia asukkaita vaikka kesäasukkaat olivat jo enemmistönä. Alueen käyttöä helpotti muutaman miehen varusmieskomennuskunta. Se hoiti puhelinkeskusta ja yksi mies kuljetti hevosella vettä asuintaloihin.

Iltaisin istuttiin usein rantakalliolla savustamassa kaloja ja seurustelemassa suurella joukolla. Kesäasunnon saattoi eri vuosina saada eri puolilta aluetta. Upseerikylä ja Aliupseerikylä säilyivät lähinnä paikkakuntalaisten osoitteina.

Arvo Lauri

P.S Kesällä oli Kymen Sanomissa mukava juttu Mäntlahdesta. Siinä puhuttiin Mäntjoesta...Mikä ihmeen Mäntjoki ... Viiteenkymmeneen vuoteen en ole tavannut moista nimeä. Täällä puhutaan yleensä vain Joesta ja jos tarvitaan virallisempaa nimeä niin kartoista löytyy Rantajoki ...

Alaviitteet: 1) Onneksi heitä näyttää edelleen tulevan.Tervetuloa !!!

TUNTEMATTOMAN KAIVON MAA

Infrastruktuuri, sana jota monen poliitikonkin on vaikeaa luontevasti lausua. Sehän tarkoittaa sitä, että luodaan byrokraattinen ja tekninen verkko, joka rakentaa ja ylläpitää alueella asuvien ihmisten arkielämän ehtoja.

Lisäksi infrastruktuurin mutkistaminen työllistää ja tuottaa rahaa sitä tuottaville yrityksille, sekä siinä työskenteleville ihmisille, varsinkin jos se perustuu uusimpaan ja kalleimpaan teknologiaan ("asiantuntijoihin").

Suomi ei enää ole Onnela, vaan Suomi on riippuvainen high-tech-hype-infrastruktuurista. Jos seudun viemäripumppu hajoaa, haistellaan ja tarvotaan alueella paskassa. Jos vesilaitokselle tulee ongelmia, on tuhannet taloudet ilman vettä. Jos Mönkiäinen pesii linkkitorniin, ei teeveestä näy lätkää jne... Kansalaisista koulutetaan uusavuttomia!

2000 luvulla on nimenomaan vesihuollon perinteisen infrastruktuurin tuhoamiseksi tapahtunut ääliömäisen laajaa innostusta "tuhansien järvien maassa". Järkevää sensijaan olisi pitää kaivot (ja aivot) kunnossa, sekä järjestää varsin tärkeä sähkön (& datan) tuotanto paikallisilla voimin. Ja paskat pellolle tai kukkapenkkiin! Infrastruktuuria sekin, mutta halpaa ja toimivaa.

Tämmöisen huipputeknisen infrastruktuurin hallitsemaa on helppo lamauttaa. Hahhaa: mitä korkeammalle manipuloitu infrastruktuuri on, sen haavoittuvampi se myös on, kuten tapaus WTC osoittaa.

Ilkka Ahmavaara

VESIHUOLLON KUULUMISIA

Mäntlahden kylän, Seppälänmäen ja Reiviikin noin 60 talouteen on rakennettu vesiliittymät ja noin 20 talouteen viemäriiliittymät.

Lämpimät kiitokset kaikille hanketta tukeville tahoille (talkoomiehille, veloitusetta maankäyttöluvan antaneille maanomistajille ja Vehkalahden kunnalle sekä vesihuoltolaitokselle).

Kuntamme on vaihtunut kaupungiksi ja olemmekin nyt Haminan kaupungin kaakkoinen kaupunginosa. Kylmän alkutalven jälkeen odotamme talven laantumista ja jatkamme tämän jälkeen vesi- ja viemäriiliittymien rakentamista Mäntlahden kylään.

Olemme myöskin säästyneet ainakin toistaiseksi putkistojäätymisiltä liittymisputkien osilta, vain muutama kiinteistön sisäinen jäätyminen on tullut tietoomme.

Pakholman ja Pyötsaaren hankkeen eteneminen on kiinni asukkaiden aktiivisuudesta osallistua hankkeeseen ja sopivien vetäjien löytymisestä. Myöskin maankäyttöluvat putkiston vetämistä varten tulee saada kuntoon.

Eli ellei näiltä alueilta löydy vetäjiä, niin hankkeet eivät ilmeisestikään tule suuremmin etenemään.

Terveisin Ilpo Tiilikka

Pikkulintujen laulamaa:

Suomen Vahvin Mies -kilpailu Klamilan Kalasatamassa heinäkuun 12 päivä?

Millalla esiintyy yhtiye Freud Marx Engels ja Jung!

ERÄMIEHILLÄ VUOSIKOKOUS

Erämiesten vuosikokous pidettiin erämajalla 26. tammikuuta. Paikalla oli 16 seuran jäsentä. Seuran puheenjohtajaksi vuodeksi 2003 valittiin uudelleen Matti Muurman. Erovuoroiset johtokunnan jäsenet Vilho Raussi ja Matti Korpela valittiin uudelleen kolmeksi vuodeksi.

Johtokunnassa aiemmin valittuina jatkavat Timo Karjakin, Olli Joensuu, Tapani Korpela ja Heimo Hietala. Tilintarkastajaksi valittiin Jouko Sahala, varalle Ari Pöntynen, suurpetoyhdysmieheksi Jouko Sahala ja majamestariksi Vilho Raussi.

Vuodelle 2003 hyväksytyssä toimintasuunnitelmassa keskeisimmät toiminnot ovat: riistan ruokinta, pienpetojen tehokas pyynti, kettu- ja hirvijahdin järjestäminen, erämajan lattianlakkaustalkoot sekä hirvipeijaisten järjestäminen hirvijahdin jälkeen.

Uuden johtokunnan järjestäytymiskokouksessa varapuheenjohtajaksi valittiin Timo Karjakin, sihteeriksi Heimo Hietala ja rahastonhoitajaksi Tapani Korpela.

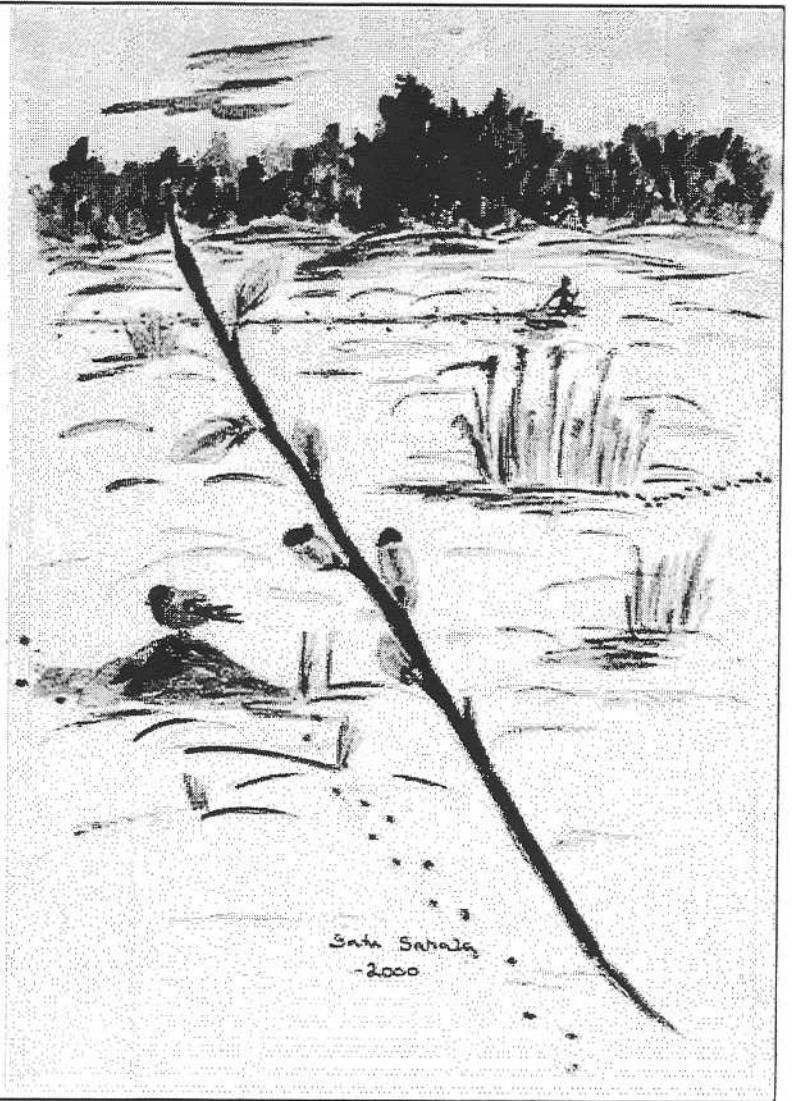

Petohavainnoissa
ota yhteyttä
Jouko Sahalaan:
puh 345 9787

VALKEUS

Paljon on
 valkoista lunta
 miksi kirjoitin
 valkoista
 sehän on selvyys
 viattomuus
 onko se valkoista
 entä uskollisuus
 mitä se on?
 valheellisuus
 onko se valkoista
 valkoinen
 onko se värittämyys
 ei - se on väri - kaunis
 Koskettelen lunta
 ei se ole unta
 se on totuus
 ihana valkoisuus
 kylmä, mutta silti
 lämmin.

 Maija Kotiaho

Sana Sahala
 -2000

SANA ON VAPAA OSASTO...

LÄMMIN KIITOS MÄNTLAHDEN VESIHUOLTO-OSUUSKUNNALLE

Vähäisistä sateista johtunut pohjavesien romahdusmainen lasku on aiheuttanut monenlaisia ongelmia eri puolilla Etelä- ja Keski-Suomea. Kotikylässämmekin on osa kaivoista ollut kuivillaan ja suurin osa lähes kuivillaan.

Mekin jouduimme useiden viikkojen ajan hakemaan ruokavedet Vanhasta kylästä, vessavedet Lelun lähteestä ja jättämään saunomiset osin muutkin pesut tekemättä. Kerran viikossa piti miettiä voisiko tällä viikolla panna pyykkikoneen vai tiskikoneen pyörimään. Vaimoni totesikin, että tällaisissa oloissa on helppo ymmärtää niitä ihmisiä, jotka elävät eri puolilla maailmaa jatkuvan vesipulan kourissa.

Sitten saimme vesijohdon ja kirkasta vettä...

Elämä tuntui taas hymyilevän kiitos Vesihuolto-osuuskunnan ja sen aktiivisten puuhamiesten. Nämä ihmiset, jotka me itse olimme valinneet osuuskunnan hallitukseen, olivat nyt tarttuneet vapaaehtoisesti käytännön työhön säästäen siten aikaa ja rahaa. Kiitos vielä kerran ...

Tätä taustaa vasten hämmästytti lukea lehtemme viime numerosta Ilkka Ahmavaaran kirjoitusta. Kun on nähnyt

kuinka tarkkaan putkilinjojen vetäjät pyrkivät välttämään kallioisia kohtia jo pelkästään kustannussyistä, saattaa hyvin uskoa, että ne todella vähäiset räjäytykset ovat olleet pakon sanelemia.

Arvo Lauri

Ilkka Ahmavaaran vastaus Arvo Laurille:

Taloni on noin satavuotias rossipohjainen kalliolle rakennettu kahden hormiston tulipesien voimin lämmitettävä hyvinvoiva rakennus. Hormeja on kahdessa piipussa yhteensä 7 kpl, joista tulipesille varattuna neljä. Puulämmitys on rakennuksen ainoa olennainen lämmönlähde, joten sen kunnosta mielellään huolehtii.

Kesällä molemmat hormistot olivat ullakolla kunnossa. Kesällä on hyvä rapata ja siksi kunto tarkastetaan joka kesä. Nyt jouduin yllättäen rapparinhommiin pakkasten keskellä, koskapa vanhempi laasti toisesta hormista oli osittain irronnut pohjastaan ja halkeamia tullut. Odoteltiin lauhaa, nollakeliä ja ei kun hommiin. Vajaan neliömetrin ala oli irti.

Ymmärtän, millaisia vähäisetkin räjäytykset voivat olla, kun ne tapahtuvat peruskalliossa.

Ehdottaisinkin kompromissiksi, että jos joku haluaa kalliota kylillä räjäytellä, tekisi hän sen kesällä, jotta vaurioitten korjaaminen olisi helpompaa. Etukäteen ilmoittaminen myös olisi mukavaa: hyviä tapoja kunnioittavaa sekä naapurisopua ja yhteistyötä edistävää.

Matikkasoppa

- ## Ohren

- ### 8.3.

Pyötsaaren sekä Rakilan, Pakholman ja Reiviikin asukkaille ja mökkiläisille lauantaina 8.3.2003 klo 13.00 Toivolassa.

9.3.

sunnuntaina 9.3.2003 klo 15.00 Toivolassa.
Käsitellään sääntömääräiset sekä muut esille
tulevat asiat.

Johtokunta mietti tammikuun kokouksessa mikä olisi paras tapa kerätä jäsenmaksuja. Parhaalta tuntui jakaa pankkisiirtolomakkeet jäsenille toukokuun lehden välissä. Ne, jotka eivät halua maksaa jäsenmaksuaan suoraan pankkiin, voivat edelleen toimittaa maksun johtokunnan jäsenille ja he hoitavat rahat sitten eteenpäin. Asiasta keskustellaan lisää vuosikokouksessa.

Toivolan lämmitystä on pohdittu johtokunnan kesken ja siitä on tarkoitus keskustella vuosikokouksessa.

Vuosikokouksessa jaetaan Rannanpoikien jäsenkortteja viime vuonna jäsemaksunsa maksaneille.

HUHTIKUUSSA:

Puutalkoot pidetään, seuraa ilmoituksia.

KOKOAJAN:

Kansalaisopiston jumppa Toivolassa torstaisin klo 19.30.

- 1) Piikkikalan rasvan keittojäte 2) Mäntlahden 1
maakirjatalo Nro 2. 3) Nokimusta 4) Mäntlah-
den Jenkan sanoittaja 5) Mäntlahtelainen 2
pallopeli
6) Pimpskivi
7) Kylä jossa hiiden-
kirnu
8) Kauppias
9) Marraskuun tähti-
sade
3	K	I	M	R	
4	K	A	L	A	N
5	R	O	T	T	U

keittöjäte 2) Mäntlahden 1
 4) Nokimusta 4) Mäntlah-
 5) Mäntlahtelainen

2 P U T I
 Y R J Ö N E N
 3 K I M R Ö Ö K I
 4 K A L A N T I
 5 R O T T U S K A
 6 H O H K A K I V I
 7 R A K I L A
 8 P A R I S N I E K K A
 9 L E O N I D I T

Illustrations: A person swimming, a cherub, and a bird.